

Maart 2021 № 64

INFO
LGOG
KRING TER HORST

Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap kring
Ter Horst
Opgericht 1 januari 1974

K O N I N K L I J K
LGOG

1989 no 0; 1990 no 1 en 2; 1991 no 3 en 4; 1992 no 5 en 6; 1993 no 7 en 8; 1994 no 9 en 10; 1995 no 11, 12 en 13; 1996 no 14 en 15; 1997 no 16 en 17; 1998 no 18 en 19; 1999 no 20 en 21; 2000 no 22 en 23; 2001 no 24 en 25; 2002 no 26 en 27; 2003 no 28 en 29; 2004 no 30 en 31; 2005 no 32 en 33; 2006 no 34 en 35; 2007 no 36 en 37; 2008 no 38 en 39; 2009 40 en 41; 2010 no 42 en 43; 2011 no 44 en 45; 2012 no 46 en 47; 2013 48 en 49; 2014 no 50 en 51; 2015 no 52 en no 53; 2016 no 54 en 55; 2017 no 56 en 57; 2018 no 58 en 59; 2019 no 60 en no 61; 2020 no 62 en no 63; 2021 no 64

32 jaar INFOLGOG

INFO LGOG KRING TER HORST

Tweeëndertigste jaargang, nummer 64, maart 2021

Een uitgave van het Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap kring Ter Horst.

INFO LGOG verschijnt tweemaal per jaar. De oplage is 175 exemplaren.

REDACTIE INFO LGOG

Jos Jenniskens

en

René Haegens

Redactieadres: Engelerveld 14, 5961 DP Horst

e-mail: josjenniskens@home.nl

INHOUDSOPGAVE

<i>Van de redactie</i>	4
<i>Het woord is aan de voorzitter</i>	5
<i>Artikelen</i>	
Nieuwe Chrisstoffelkapel in Broekhuizen	7
Twee onbekende charters uit Birgelen	13
Locatiebepaling Sevenums hagelkruis	19
Herinneringen aan pastoor Van Enckevort	31
Zes malder rogge vurster maat	35
Oud pastoor Jeuken van America	39
<i>Bestuurszaken</i>	
Jaarverslag 2020 kring Ter Horst	45
Jaarverslag 46 ^e jaarvergadering	49
Activiteitenkalender	55
Bestuur LGOG kring Ter Horst	56

VAN DE REDACTIE

Na tien jaar onze INFO vorm gegeven te hebben heb ik in januari 2020 aan onze voorzitter kenbaar gemaakt dat ik wilde stoppen met mijn werkzaamheden. Hij heeft mij vervolgens gevraagd of ik nog aan wilde blijven tot de eerste INFO in 2021 zodat het bestuur voor een adequate oplossing kon zorgen. En zodoende is dit mijn laatste nummer, dus no 64.

Nadat ik het stokje had overgenomen van Yvonne Hermans-Cuppen en Wim Moorman kreeg ik alle vrijheid te werken aan een vernieuwde INFOLGOG.

Na enkele maanden vond het bestuur een tweede redactielid Jan Duijf. Waar ik ging werken aan een andere vormgeving ging Jan werken aan vernieuwing van de inhoud. Tot deze tijd werden in de INFO voornamelijk verslagen van activiteiten en boekbesprekingen opgenomen. Jan zijn sterven was om in elk dorp een “correspondent/scribent” te zoeken om interessante cultuurhistorische bijdragen over het dorp c.q. voormalige gemeente te leveren.

Hiernaast hadden we Xavier van Dijk en Wim Moorman bereid gevonden een bijdrage te leveren in een “Column” vorm. Ook de redactieleden leverden diverse artikelen aan.

Nadat Jan Duijf aangaf te stoppen werd René Haegens bereid gevonden de redactie te completeren.

Onze scribenten in die jaren waren, naast de bestuursleden, Arie Snellen, Harrie Jenniskens, Hay Mulders, Hans Steenmetz, Piet van Enckevort, Harrie Raaijmakers, Nel Verstegen-Maessen, Jörgen Dinnissen, Arnold Jacobs, Huub Hendrix, Jeu Derixx, Ron Janssen, Mart Lenssen, Jan van den Meerendonk, Wiel Steeghs en Huub Kluijtmans.

Zonder hun inbreng hadden we u geen aangenaam leesplezier kunnen bieden.

Dank hiervoor.

HET WOORD IS AAN DE VOORZITTER

Marcel van den Munckhof (voorzitter)

Plagen komen inderdaad veel voor, maar je gelooft nauwelijks in plagen als ze op je hoofd vallen. (la Peste, Albert Camus)

Een ongekennde tijd, en zo moeilijk en lastig: deze crisis die ons dwingt tot het opzijzetten van onze gemeenschappelijke passie: het delen van de interesse in geschiedenis en de gezelligheid bij het samenkomen! We worden steeds tussen vrees en hoop geslingerd: vrees voor de beelden van overvolle ziekenhuizen en het gevaar dat onzichtbaar op de loer ligt; hoop op het bespaard blijven van besmetting en op een snel en goedwerkend vaccin. En sinds het begin van de crisis, bijna een jaar geleden al, hebben we nog steeds geen goed uitzicht op de mogelijkheden om weer activiteiten te kunnen organiseren.

Gelukkig hebben we in juli en september wel bijeenkomsten kunnen organiseren waardoor we toch een aantal leden hebben mogen begroeten. En kunnen we u nu toch een nieuwe Info LGOG presenteren. En ontvangt u regelmatig nieuwsbrieven, blogs en uitgaven van De Maasgouw. Maar het is natuurlijk veel te weinig: pas met samenkomen, met verenigen, vormen wij dat Genootschap dat zich inzet voor de lokale historie.

Het Bestuur heeft niet stilgezeten in de afgelopen tijd: er is nagedacht over hoe verder te gaan met de *Info LGOG*. Onze huidige hoofdredacteur, *Jos Jenniskens*, heeft vorig jaar aangegeven in het najaar van 2020 zijn pen over te willen dragen; op ons verzoek is hij bereid geweest om die termijn te verlengen en deze editie ook nog te verzorgen. Dat gaf het Bestuur wat meer tijd om naar opvolging te zoeken en om te kijken hoe ons blad in een nieuw (ander?) jasje gestoken kan worden. Helaas heeft *Covid-19* ook hierin vertraging gebracht en kunnen we de nieuwe plannen nog niet presenteren. Het bestuur bespreekt digitaal de mogelijkheden en gaat dan beslissingen nemen. Hier komen we dus nog op terug.

De agenda van de activiteiten staat "in de koelkast". Dat wil zeggen dat onze inleiders aan de beurt zullen komen zodra het mogelijk is. U begrijpt dat we nu geen voorspellingen gaan doen over data. Wel zijn we de mogelijkheden aan het onderzoeken om in juli (voorlopig staat dinsdag de 6^e juli genoteerd) de zomeravondwandeling in de open lucht te organiseren. U hoort daar natuurlijk over zodra we definitieve besluiten hierover hebben genomen.

Het eerste dat nu op het programma staat is de *jaarvergadering*. In die jaarvergadering staan de vaste onderdelen op de agenda: verslagen van secretaris en penningmeester en verantwoording van het voorbije jaar. Ook staan de jubilarissen op de lijst en natuurlijk worden er bestuursverkiezingen gehouden. De jaarvergadering staat voor maart gepland, maar na de aankondiging dat de *lockdown* in elk geval tot begin maart verlengd is, is het niet reëel te verwachten dat we de oorspronkelijk datum kunnen handhaven. We wachten dan ook af totdat we een mogelijkheid zullen vinden om met een groep leden fysiek bij elkaar te komen en zullen dan de jaarvergadering houden. De leden ontvangen hier natuurlijk bericht over.

Ik hoop dat we elkaar weer snel zullen ontmoeten. Tot die tijd wens ik iedereen goede moed om het vol te houden: let goed op uw gezondheid, nú maar ook straks! ◀

NIEUWE CHRISTOFFELKAPEL BROEKHUIZEN

St Historische Kring Broekhuizen-Broekhuizenvorst

Jeu Derikx

Op 26 september 2019 om 15.05 uur werd de uit rond 1960 daterende, mergelstenen kapel aan de Veerweg vanwege de Maaswerken afgebroken.

Oude kapel uit 1960

In september 2020 werd begonnen met de bouw van de nieuwe kapel. Deze ligt een 50-tal meters zuidelijker dan de oude kapel, eveneens aan de Veerweg. Op 27 oktober 2020 werd de kapel opgeleverd. Het Christoffelbeeld is in 2004 vervaardigd door Peter Joosten uit Meerlo en destijds geschonken door familie Jeu en Ria Derikx-Maes uit Broekhuizenvorst.

De nieuwe kapel

Het Christoffelbeeld is 50 cm hoog en is van geglazuurde klei. In 2020 gerestaureerd waarbij het een kleurtint kreeg.

De plaquette van de Deportatie, het smeedijzeren hekwerk, het smeedijzeren kruis en het beeld komen uit de oude kapel.

Het smeedijzeren hekwerk, oorspronkelijk afkomstig van de oude preekstoel uit de Nicolaaskerk, is voor deze kapel passend gemaakt. De twee smeedijzeren kandelaars komen uit het klooster Tienraij.

Interieur met de plaquette 'Sporen die bleven'

De plaquette “Sporen die Bleven” is ter herinnering aan de razzia’s oktober en november 1944 te Broekhuizen en Broekhuizenvorst. Enkele honderden mannen uit de omgeving Broekhuizen werden langs deze plek afgevoerd voor dwangarbeid in Duitsland.

Deze kapel heeft hierdoor een bijzondere betekenis. ◀

sinds 1927 **THEUNISSEN**
dakbedekkingen
Noordsingel 11 Horst

WWW.THDAK.NL / 077-3981420

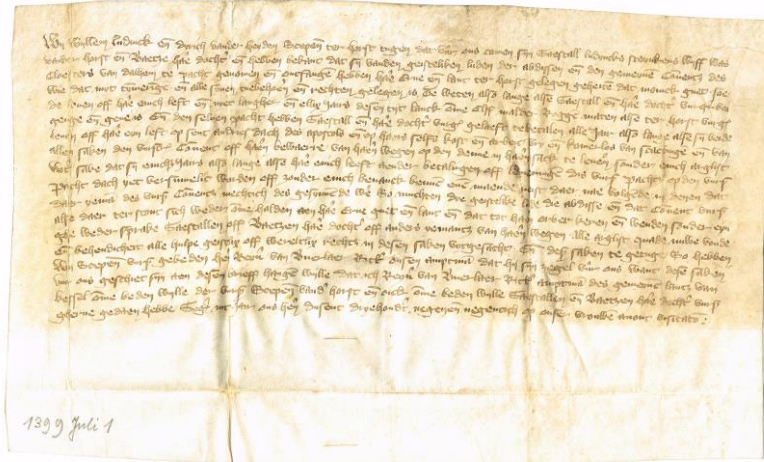
van Merwijckstraat 47
5961 SB Horst
telefoon; 077-3986332
wielbeckersrijwielservice.nl

openingstijden; maandag t/m vrijdag; 19.00-20.00 uur

TWIË RELATIEF ONBEKINDE CHARTERS EUVER HORST (1399 & 1425)

Jos Jenniskens

Onlangs ontving onze secretaris van Jos Benders twee relatief onbekende charters uit het archief van de kerk van Birgelen. Birgelen is een plaats in de Duitse gemeente Wassenberg, deelstaat Noordrijn-Westfalen, en telt 3554 inwoners (2008).

*Birgelen, Urkunde dd 01.07.1399
(transcriptie Jos Benders 19.01.2021)*

Wy Wyllhem Ludinck ende derich vander heyden scepenen ter horst tuden dat vûr ons comen syn Gaestall ludynecks steynkens wyff was // vander horst ende Baetze hare dochter ende hebben bekant dat sy vanden geisteliken luden den abdisen ende den gemeynen conventz des // Cloesters van dalhem te pacht genomen ende ontfangen hebben hare erve ende lant ter horst gelegen geheiten dat monick gute soe // dat myt tymmeringen en alle synen tuebehueren ende rechten gelegen is Te weten also lange alsoe Gaestall ende hare

dochter vurs bei // de leven off hare eyn left ende nyet langher ende
ellix jairs desen tyt lanck omme elff malder roggen maten alse ter
horst vurge // genge ende geve is Ende den selven pacht hebben
Gaestall ende hare dochter vurge gelaeft tebetalen alle Jair also lange
alse sy beide // lenen off hare eyn left op sent andries dach des
apostols ende op haers selfs kost ende arbeit vry ende komerlos van
scattingen ende van // allen saken den vurscr(even) convent off haren
bewaere van haren wegen op den denne in hare sack te lenen sonder
enich argelist // Wert sake dat sy enichß Jairs also lange alse hare
enich leeft aender betalingen off leveringen dis vurß pachten op de
vurs // pacht dach yet versumelic worden off zonder enich bevaenck
bennen enen maende neist daer nae volgene an denen dat // also
daer ter stont sich weder omme halden aen hare erve guet ende lant
ende datt ot haren orber keren ende wenden sonder eyn // ghe weder
sprake Gaestallen off Baetzen hare dochter off anders yemantz van
haren wegen alle argelist quade nuwe vonde // ende behendicheit alle
hulpe geistlix off wereltlix rechtz in desen saken vytgesacht Ende des
saken te getuge so hebben // Wy scepenen vurß gebeden here
Reiner van Buerlaer ritter onsen amptman dat hy syn zegel vur ons
want dese saken // vur ons geschiet syn aen desen brieffe hangen
wylle dat ich Reyner van Buerlaer ritter amptman des gemeynen lantz
van // kessel omme beden wylle der vurß scepenen vander horst ende
oick omme beden wylle Gaestallen ende Baetzen hare dochter vurß
// gherne gedaen hebbe Gegeven int Jair ons heren dusent
dryehondert negenende negentich op onsen vrouwen avont visitatio.

Perle N. 8. 188.
einen Brief wegen der Miniatur des Herz-
ogs von Savoyen an den
Kaiser in Wien (das) gegen 1780
wegen der Zeit und der
Schwierigkeiten zu lesen war
überliefert. genannt 1.

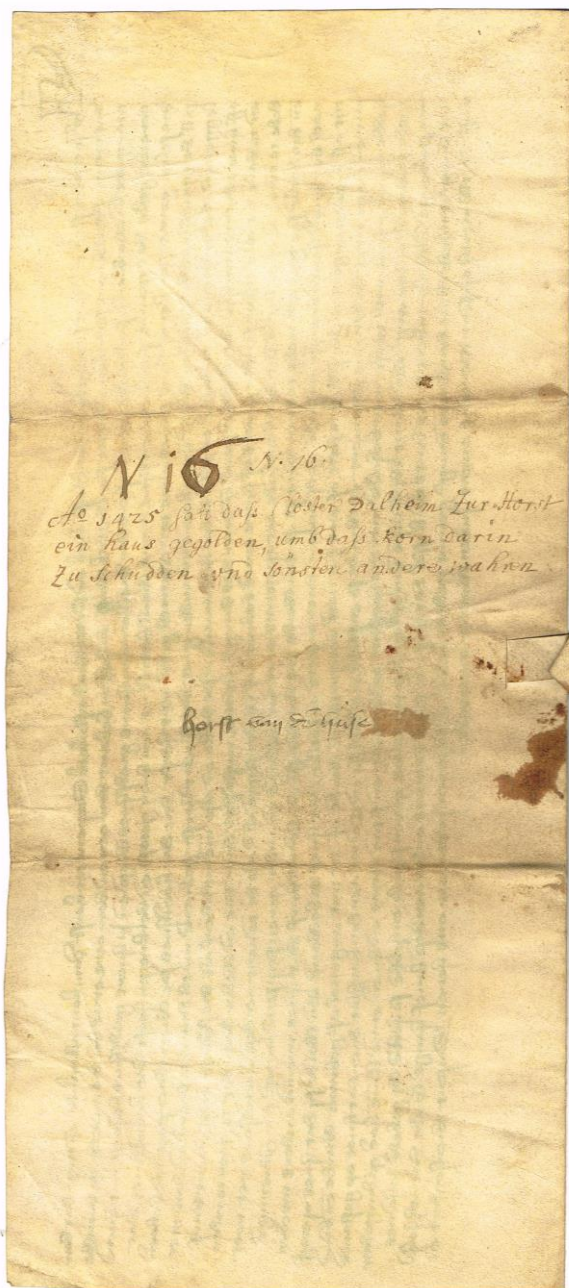
einen brief wegen des muninckgut zut horst
darinnen den daer innen benenten
personen den hof und land gegen ii M(alder)
roggen jaerliyx loss und frey von
schattingen te leveren aber ihr
lebenlang ingeraumbt ist

Birgelen, Urkunde dd 10.11.1425
(Transkription Jos Benders 26.01.2021; mit Dank an Marinus Flokstra)

Wy Jacop Scadich Alart steinken Johan van Reisenbeck ende peter van Reisenbeck scepenen ter horst doin kont allen luden ende tugen dat voir // ons coemen syn Gerart steynken ende lisbeth syn wetlick wyff ende hebben bekant voir oen ende erven dat die andechtige vrouwe // margriete van Beedkenhusen Abdisse des Cloesters van daelhem van huers gaedshues wegen ende in huers gaidshues behoef mit huere // gereiden gelde dat gerart steinkens ende synen wyve waill betailt is aen huen gecoft ende verkregen heeft dat kaerenhues dat // die selve gerat steinken op syns selve serve tot meterek getymmert heeft dat dat koerenhues soe wiet aldaer steet toe behoeren // sall den gaidshues van dailhem vurge huer koeren ende ander guet dat huen terhorst gebueren mach dairin te voeren ende dair in te // leggen ende weder daer vyt te voeren tot allen tijden

hernamails alsoe dicke ende also mennichwerf als die Abdisse ende Convent vurß // off huere dieme van hoeren wegen des begeren ende over des vurg gerarts mystenstat daer ynne ende weder daer vyte gaen te riden // ende te varen tot allen tyden sonder gerats of synre ervan bekroen of wederseggen Ende alse den convent aen desen koerenhues yet moet // dede te tymmeren of te decken dat die werclude oec op gerats erve hoere ledderen ende ander gereitscap setten moigen der tymmeringen // ende den decken syn gereeck mede te doen vort so ist vurwerde dat die Abdisse ende Convent vurß dat hues nyemant anders myeden // noch vyte hueren handen brengen en suelen noch nyemant daer in setten en soelen dat hues te bewonen Ende wolden sy dat hues in enige // tyt aff breken ergens anderswaer te setten of dat syt heten vergencklich werden of oec mit ongeval af gebrant wurde ende binnen // Jair ende dage nyet wederomme getymmert en wurde so en solden die Abdisse ende Convent aen der hoofstat daer dat hues op gestanden // hedde gheen erf tale noch recht meir behalden mer die hoofstat solde gerat ende synen wyve ende hueren erven bliven hoeren gadinge dair // mede te doin Sonder argelist Ende want wij scepenen vurge op dese tyt selve gheen segele en hebben so hebben wij gebeden Johannes // van scelbergen scholtis in der tijt des lants van kessel dat hy synen segel voir ons onder aen desen brief hangen wolde dat ich Johan // nes vurg om beden wille den scepenen vurg gerne gedaen hebbe Gegeven In den Jair ons heren Dusent vierhondert ende // vijff ende twintich op sent mertens avent In den wynter coemende

LOCATIEBEPALING SEVENUMS HAGELKRUIS

Huub Hendrix

Landkaarten als startpunt van de zoektocht

Vroeger werd een hagelkruis geplaatst om hagelschade van het gewas op het veld af te bidden. De bewaard gebleven hagelkruizen in de gemeente Horst aan de Maas zijn nagenoeg allemaal uit de 19de en 20ste eeuw. Maar vermeldingen van een oud, Sevenums hagelkruis wekte de belangstelling om te zoeken waar het kruis heeft gestaan. Bij historisch onderzoek kunnen landkaarten veel inzicht verschaffen over diverse onderwerpen. Veel archieven beschikken over een kaartenverzameling. Helaas is in het verleden door enthousiasme om deze verzamelingen uit te breiden, soms het verband met het archief verbroken. De kaarten dienden altijd een doel. Bijvoorbeeld om bepaalde lasten die op de percelen rusten, vast te leggen of als bijlage voor het gerecht bij een conflict.

Landmeten in opdracht van de koning

Zoals in meerdere Noord-Limburgse dorpen waar de koning van Pruisen rond het midden van de 18de eeuw tienden bezat, werden kaarten aangemaakt. Het doel hiervan was de rechten van de koning duidelijk vast te leggen. Van Sevenum is een kaartenboek bewaard gebleven uit 1745/1746, vervaardigd door Adam Blum. Deze landmeter was een geadmitteerde ofwel beëdigde landmeter. Na een akkoord door de bezitters van de oude tienden werd dit kaartboek vervaardigd. Vooral om het aandeel in de novale of grote tienden die de koning van Pruisen te Sevenum bezat, vast te leggen. Het betrof tiendplichtige landbouwgronden die na 1279 en voor 1674 nieuw ontgonnen waren. Bij de opmetingen werd gebruik gemaakt van de sleepketting. Door deze ketting met een standaardmaat telkens verder achtereen te leggen of te trekken, werd de maat van een perceel berekend.

Sleepketting landmeter (maat in de 18de eeuw in voet, vanaf de 19de eeuw in meters)

Bij de metingen voor de voornoemde kaarten werden de percelen afgebakend met palen ook wel tiendenpalen genoemd. Te Sevenum bestonden deze vooral uit houten palen, maar voor de samengestelde percelen of blokken bestonden deze uit hardstenen palen. De incasso van de tienden werden jaarlijks verpacht, waarvoor de pachter een vergoeding kreeg. De kosten voor het vervaardigen van het Sevenumse kaartenboek, het opmeten, beschrijven en plaatsen van de palen bedroeg in het totaal ruim 305 rijksdaalders. 1)

Gespecificeerd bestonden deze uitgave uit :

Verwijzing	Beschrijving werkzaamheden/materialen	Kosten
1	Landmeter Evertz	48 rijksd.
2	De kettingtrekker	4 rijksd.
3 en 8	Andries v.d. Velden halen en tol van de stenen palen ophalen	10 rijksd.
4 en 5	Landmeter Blum	100 rijksd.
6 en 7	Kosten stenen palen	68 rijksd.
9	Landmeter Blum voor de beschrijving	37 rijksd.
10	De schepen Belekes en de schepen Wijnen, ieder 50 dagen mee geweest	Samen 25 rijksd.
11	Smid Tielen voor reparatie twee stenen palen met ijzeren banden	1 rijksd.
12	Claes Jeucken voor 134 houten palen	4 rijksd.
13	Wilm Cowmans voor het bijbrengen van de palen	2 rijksd.
14	Frencken voor toezicht bij plaatsten van de palen	4 rijksd.

335.

Derer Kosten welche Specification
 reparir- und abpflung zufolge getroffenen Accords wegen
 wegen f. koningl. Majt. Todana denen Sevenumseken zehenden von
 Belcken der alten zehenden gemeinshaftlich getraege
 werden müssen

	fl.	sch.	den.
1. Dem Land-messer Everk			
2. denen fetten ziehern	48	—	—
3. Andries Vandervelden wegen abholung der cur-	4	—	—
4. deren Meinerne Pfähle inclusive Zolles und wagg. Geldes	4	48	—
5. Dem Land-messer Blum den 20. 8 ^{ten} 1745	15	—	—
6. für die ersten Meinerne Pfähle	85	—	—
7. für die übrigen Meinerne Pfähle	33	—	—
8. für abholung der selben dem aufseher Andries van	35	19	—
9. der Velden inclusive Zolles und wagg. Geldes	6	20	4
10. dem Land-messer Blum wegen deren setzung	37	—	—
11. deren Schepen Belckes und Wijnen so jeder 50.			
12. Tage mitgegangen	25	—	—
13. dem smit Stiele um 2 gebrochene Meyne mit	1	6	4
14. eiserne flammern zu befestigen	4	28	—
15. Claes Leucken vor 134. holzerne Pfähle	2	36	—
16. Wilm Courmans vor antragung der Pfähle	4	—	—
17. Jorencken vor aufsuch- und rangirung derer			
18. Pfähle zum Aufladen, item munderung der			
19. zehend beschreibung	305	38	—
20. Wo von quarta beträgt			
21. = 76. 24 1/2 fl. 1/2 sch. 1/2 den.			

Kosten ten behoeve van de aanmaak van het kaartenboek uit 1745/1746, van de opmetingen en het afpalen van de tiendplichtige percelen in het Sevenumse veld. NRW Rheinland, Duisburg Karten inv. nr. 1574.

Kaarten omgeving Sevenums hagelkruis

Voor de oriëntatie en om een referentiekader te creëren, bekijken we enkele Sevenumse kaarten. Het betreft details uit de kaarten van landmeter Blum en de eerste kadasterkaart. En tenslotte een kladkaartje uit een proces.

Als eerste kaart gebruiken we voor ons onderzoek een detail uit een van de voornoemde kaarten die landmeter Blum in Sevenum in 1745/1746 voor vastlegging van de novale tienden van de koning van Pruisen maakte. We kiezen hiervoor omdat deze kaart door een beëdigd landmeter is gemaakt. Deze geeft een geografische, voor die periode meest betrouwbare werkelijkheid weer.

Ook vergelijken we deze met een van de eerste kadasterkaarten. Dit om een indruk te krijgen van de ontwikkelingen die bij het vervaardigen van de landkaarten kwamen kijken.

Ook omdat het laatst afgebeelde kladkaartje (1693) van een geheel andere order is. Het tijdsverschil tussen het kaartje uit 1693 en de kaart van Adam Blum (1745) is 50 jaar en met de kadasterkaart is het verschil zelfs 140 jaar.

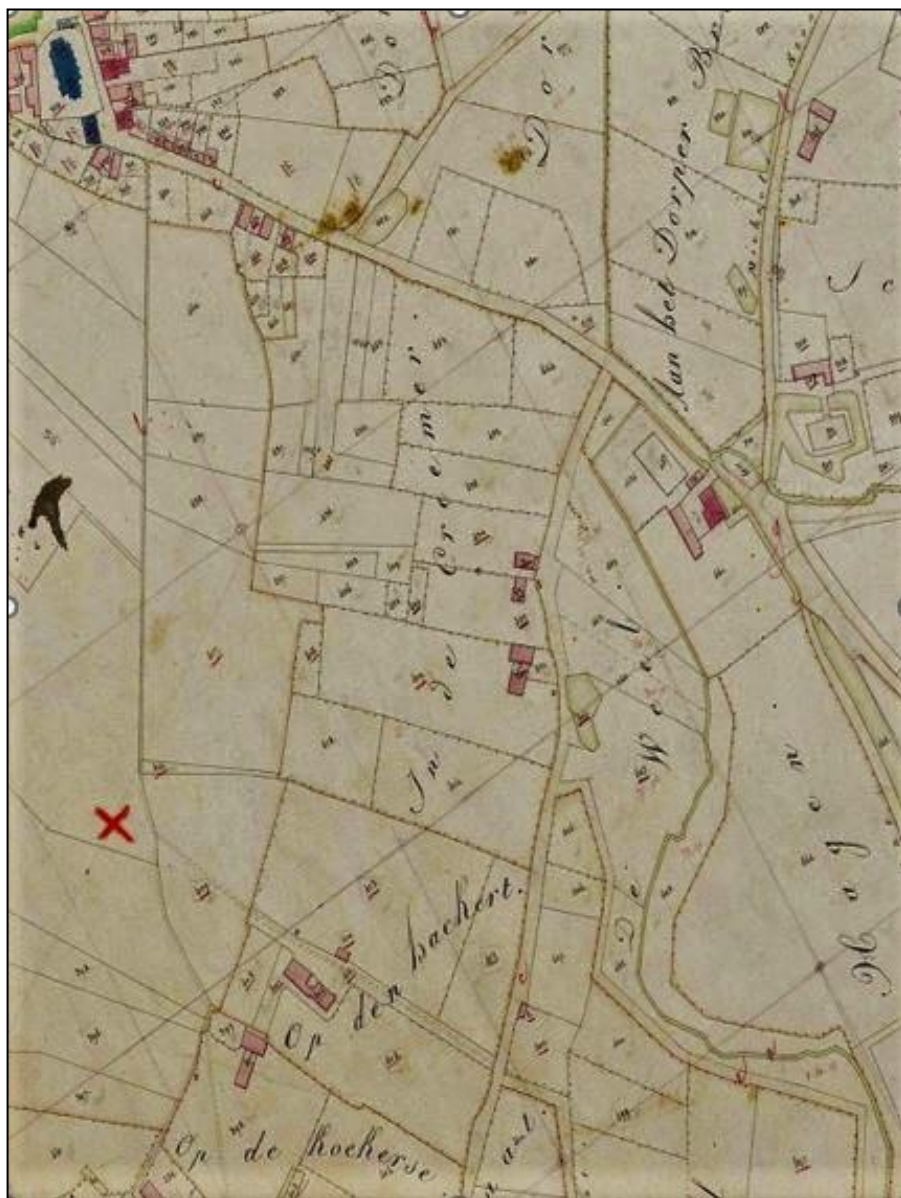
Het kladkaartje uit 1693 mist de meetkundige verhoudingen, maar is wel vervaardigd door iemand die ter plaatse goed bekend was. Samen zorgen de kaarten voor het complete beeld in deze zoektocht, waarbij het kladkaartje uiteindelijk het laatste puzzelstukje biedt.

Bron: Landes Archiv NRW Rheinland, Duisburg, detail karten inv. nr. 1574 door landmeter Adam Blum. (1745-1746)

Op het bovenstaande kaartje van Blum zien we linksboven de Sevenumse kerk. Beneden met perceelnummers 42 de Sondert, een oude Broekhuizense onderleen, aan drie zijden gelegen binnen haar gracht. Voor de Sondert langs liep het Sondertspad naar links, naar het hagelkruis. Vanaf het hagelkruis liep een weg richting de Sevenumse kerk die de hagelkruisweg genoemd werd. Deze informatie is op dit kaartje niet te zien, maar kunnen we herleiden uit het kladkaartje van 1693. Dit behoorde bij een proces dat we op het einde zullen bekijken. Het volgende kaartje betreft een detail uit een kadasterkaart Sevenum sectie H. Op de kadasterkaart is de naam van de Sondert vervangen door Op den Hackert. Deze naamgeving is herleid van de eigenaren van boerderij de Sondert. Na de familie Van Haren en daarna jarenlang, vanaf begin 17de eeuw, was de familie Van Hackfort eigenaar van deze boerderij. Deze bezitters woonden vaak zelf in een stad waar men een functie in het stadsbestuur vervulde. De boerderij de Sondert werd verpacht. Op de voorloper van de kadasterkaarten (Tranchot 1803-1820 nr. 25) zien we nog veel namen van eigenaren c.q. bewoners. Door overdrachten zoals verkoop, overlijden etc. werd door deze werkwijze de actualiteit van deze kaarten beperkt.

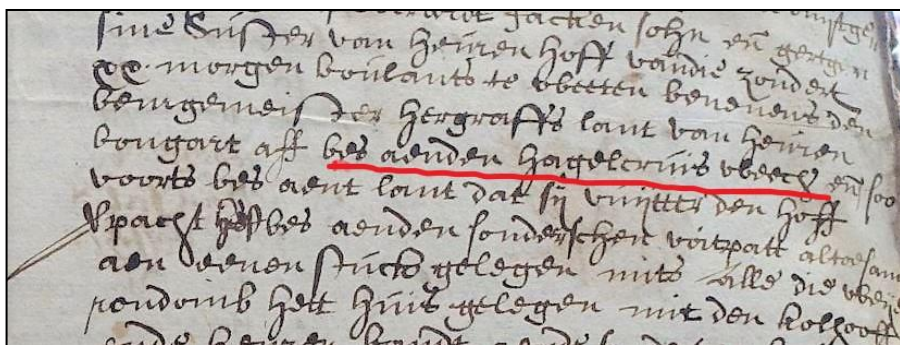
Met de komst van de kadasterkaarten voor eigendomsregistratie en als basis voor de heffing van de grondbelasting, is het probleem met de actualiteit ondervangen. Dit door in plaats van persoonsnamen of antroponiemen over te gaan naar plaatselijke benamingen, ook wel toponiemen genoemd. Met het gevolg dat de naam op de kadasterkaart van hoeve de “Sondert” is gewijzigd naar een naam die een gebied aangeeft, en is gewijzigd naar “Den Hackert”.

Kadasterkaart: beneden in het midden staat bij de Sondert 'Op den Hackert'. Detail Sevenum sectie H. (1812-1832)

Andere archiefbronnen

De door de Groengroep Sevenum samengestelde, mooie landschaproute riep bij mij herinneringen op aan het manuscriptkaartje uit 1693. Op de site van de GroenGroep Sevenum is opgenomen onder nummer 29 een hagelkruis uit de tweede helft 19de eeuw, gelegen op de plek waar de Krommeweg op de Maasbreeseweg uitkomt. De omschrijving behorende bij dit kruis: “De scheiding tussen de oude akkers van ‘het Sondertse veld’ en ‘het Luttelse veld’ werd vroeger gevormd door een zandweg naar Maasbree”. Uit aantekeningen van de Sevenumse historicus Piet van Enckevort (december 1990) zou het bewuste kruis voorheen dichter bij het dorp hebben gestaan. Mogelijk de oudere voorganger van dit hagelkruis? Enkele archiefbronnen, waarbij we ons moeten realiseren dat we zeker niet compleet zijn, maken melding van het hagelkruis en zelfs van een Hagelkruisweg. De vermeldingen komen uit de 17de eeuw, maar de oorspronkelijke datering van het hagelkruis is waarschijnlijk van een veel oudere datum. Hierna een vermelding van de Hagelkruisweg van 6 januari 1635. 2)

sine suster van heuren hoff vandie Zondert XX morgen boulants te weeten benevens den beurgemeister Hergrauffs lant van heuren bongart aff bes aenden hagelcruis weech en soo voorts bes aent lant dat sij vuyjtter den hof verpacht heft bes aen den Sonderschen voitpatt altoe samen aen eenen stuck gelegen mits alle die weije rondomb het huis gelegen mit kolhooft . . .

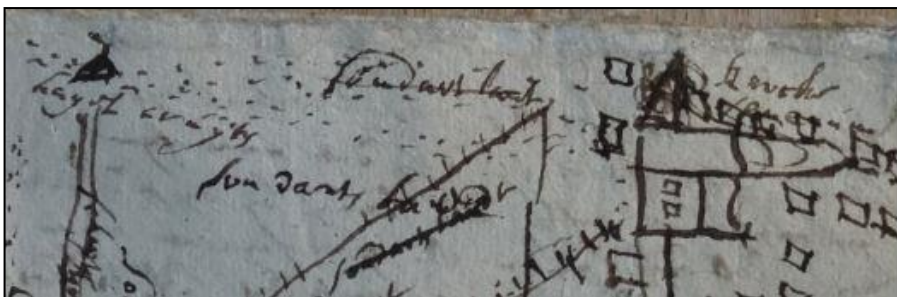
Ook bij een transport van een perceel op 8 maart 1694 wordt melding gemaakt van de Hagelkruisweg.

De nagelaten kinderen van Jan op Heij en Elcken Baeten verkopen aan de kinderen van Jan Simons zaliger een morgen bouwland gelegen aan de Hagelkruisweg. **3)**

Het kladkaartje biedt de oplossing

Uitkomst omtrent de ligging van het bedoelde hagelkruis **4)**, verschaft ons het kladkaartje uit 1693 Het is vervaardigd door de plaatselijke scholtis als bijlage bij een conflict over enkele percelen grond gelegen bij de Sondert.

Het is duidelijk dat dit kaartje niet getekend is door een echte landmeter maar door een leek. Met als doel het verschaffen van een toelichting bij een gerechtelijk proces door een van de partijen.

*Detail uit het figuratieve kaartje, met links ingetekend op een bergje het “**hagel cruijs**”, en vanaf het kruis naar de Sevenumse kerk rechts de “**hagelcruis weech**” (1693).*

Boven in de linker hoek weer de Sevenumse kerk met een weg naar rechts, naar het huis van jonker Schenck van Nijdeggen (daaronder de vermelding “gerichte”?). Hier zie je linksbeneden de boerderij “Roeskens” liggen. Dit betekent dat het kaartje van boven naar beneden flink gecomprimeerd is. In meetkundige verhoudingen zou deze boerderij “Roeskens” een flink stuk lager, dus buiten dit kaartje moeten liggen. In het midden (het zwarte gebouw) de hof de Sondert. Voor de Sondert liep het “Sonders voetpad” wat links uitkwam op een weg die richting de kerkweg liep. Maar ging men rechtdoor richting het Sonderts veld, kwam men bij het hagelkruis. Voor het hagelkruis liep de hagelkruisweg, die weer richting Sevenumse kerk liep. Op de kruising van deze wegen stond het hagelkruis. ◀

1) *Archiv Stammheim, Akten 19.1 folio 335 (1746).*

2) *Idem, Akten 19.3 folio 23 (1635 januari 6).*

3) *HCL, Maastricht, Schepenbank Sevenum 01.046B inv. nr. 10. 00046.JPG. (1694 mrt 8).*

4) *HCL, Maastricht, Familiearchief Van Wittenhorst 16.1110, inv. nr. 1010. (1693).*

Herinneringen aan pastoor Van Enckevort van Broekhuizen

St. Historische Kring Broekhuizen-Broekhuizenvorst
Jeu Derikx

Pastoor Pieter Gerard van Enckevort, afkomstig uit Sevenum, kwam op 5 oktober 1953 naar Broekhuizen

Op zondag 25 oktober werd hij feestelijk ingehaald als pastoor van de parochie Sint-Nicolaas. Om gezondheidsredenen had hij een kleinere parochie gezocht; hij dacht deze te vinden in Broekhuizen.

Hij was eerder bouwpastoor in Venlo-Genooi en in Broekhuizen ontving men veel positieve berichten over hem. De parochie was er al direct heel blij mee. Pastoor Van Enckevort was al snel zeer actief met het lanceren van ideeën en plannen. Hij schudde het dorp als het ware wakker. De net opgerichte Boerinnenbond kreeg veel steun van hem; hij was duidelijk emancipatorisch bezig. Ook de net opgerichte fanfare St.-Nicolaas kreeg zijn aandacht en menig opwekkend woordje van hem deed wonderen in het kleine dorp. Zijn grote plannen kwamen al snel toen hij

zich eigenaar mocht noemen van het statige Brouwershuis midden in het dorp. Hij kocht het gebouw van de heer Faats uit Swolgen nadat het veel schade had opgelopen bij een binnenbrand,. De ware aard van pastoor P.G. van Enckevort kwam nu pas echt naar boven. Van de herbouwplicht van de afgebrande schuur ging hij met overheidssteun voor het dorp Broekhuizen een eigen kleuterschool creëren. Het lukte hem, al werd de werkelijke school in het oude patronaatsgebouw ondergebracht. Feit was dat Broekhuizen 'n eigen kleuterschool had gekregen dankzij zijn inspanningen. Een mijlpaal in de geschiedenis van het dorp.

Locatie kleuterschool Broekhuizen

Hierna vatte hij het plan op om Broekhuizen ook 'n eigen gemeenschapshuis te bezorgen. Zoals gezegd bracht hij de kleuters onder in het vooroorlogse patronaatsgebouwtje dat tot 1952 als noodkerk had gefungeerd. Na twee jaar (in 1955) was dit al 'n feit. Het was in dit gebouwtje waar pastoor Van Enckevort zijn eerste Fantasia-feest organiseerde. Het was hartje winter en toch ging hij alles met verse bloemen en verlichting inrichten. Het was allemaal zo geweldig dat hij met zijn Fantasia direct als de grootste fantast van het dorp werd beschouwd. Het feest was georganiseerd om geld in te zamelen voor zijn Brouwershuis-plannen. Hij had nu een aanvangskapitaaltje en organiseerde daarna Fantasia-2 in het Brouwershuis.

Het markante Brouwershuis werd eerst een jeugdherberg. Hij wist het te verhuren aan de landelijke Jeugdherbergcentrale met de mogelijkheid van 60 overnachtingen. Hij wilde het gebouw verder uitbouwen tot een gemeenschapshuis voor het dorp. Hij was niet te remmen met zijn steeds nieuwe plannen. Jammer genoeg moest hij zijn Broekhuizen verlaten voordat de bouwplannen waren verwezenlijkt.

Zijn ziekte speelde hem dusdanig parten dat hij praktisch binnen moest blijven. Op 15 juli 1956 vierde hij in Broekhuizen zijn 25-jarig priesterfeest. Eind vijftiger jaren kreeg hij assistentie, eerst van pater Van Velzen vanuit het klooster Sint-Paul Arcen en daarna van dhr. Haest, Lazarist uit Helden-Panningen die ook op de pastorie woonde.

Het Brouwershuis

Terug naar het Brouwershuis. Uit de krantenknipsels van toen leest men hoe in 1965 de plechtige opening plaatsvond. Broekhuizen had dankzij de inspanningen van pastoor Van Enckevort een groot gemeenschapshuis. Eigenlijk te groot voor 'n dorpje van toen 400 inwoners.

Broekhuizen heeft aan pastoor Van Enckevort ook zijn moderne wegkapelletjes te danken aan de zuid- en noordzijde van het dorp. Het kapelletje aan de noordzijde is in september 2019 gesloopt vanwege de Maaswerken en de beveiliging van het dorp.

Zoals al gezegd ging de gezondheidstoestand van pastoor Van Enckevort in het begin van de zestiger jaren snel achteruit. Hij bleef nog jaren langer in Broekhuizen wonen dan eigenlijk verantwoord

was, maar werd in november 1964 door zijn ziekte toch gedwongen afscheid te nemen van zijn geliefde parochie. In de vergadering van het kerkbestuur, 27 november 1964, schonk hij Broekhuizen nog een eeuwig aandenken in de vorm van een grote kerkklok van 400 kg. Aangezien de vroegere, grote klok door de Duitsers in de oorlog was meegenomen, was dit voor de parochie een prachtig geschenk. Nadat hij terug was in zijn Sevenum, werd hij nog vaak opgezocht door zijn vroegere parochianen. Zijn belangstelling voor de gang van zaken in Broekhuizen bleef hem interesseren.

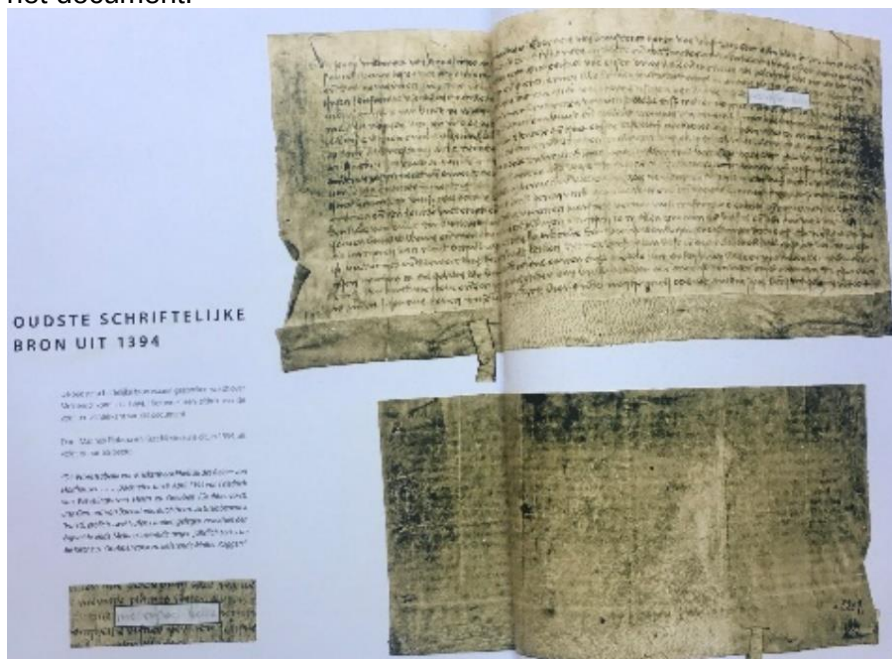
In maart 1967 kreeg Broekhuizen zijn nieuwe grote klok in het torentje op de kerk. De klok was gegoten bij de firma Eysbouts in Asten en droeg de naam Pieter Gerard, de voornamen van pastoor Van Enckevort. Op de rand staat vermeld: 'werd geschonken aan de parochianen van Broekhuizen door pastoor P.G. van Enckevort'. Dagelijks klinkt het geluid vele malen aan de oever van de Maas in Broekhuizen en steeds minder mensen weten dat dit geluid ons herinnert aan die fantastische pastoor uit Sevenum. De samenleving in Broekhuizen zal hem altijd dankbaar blijven. ◀

ZES MALDER ROGGE VURSTER MAAT

Jörgen Dinnissen

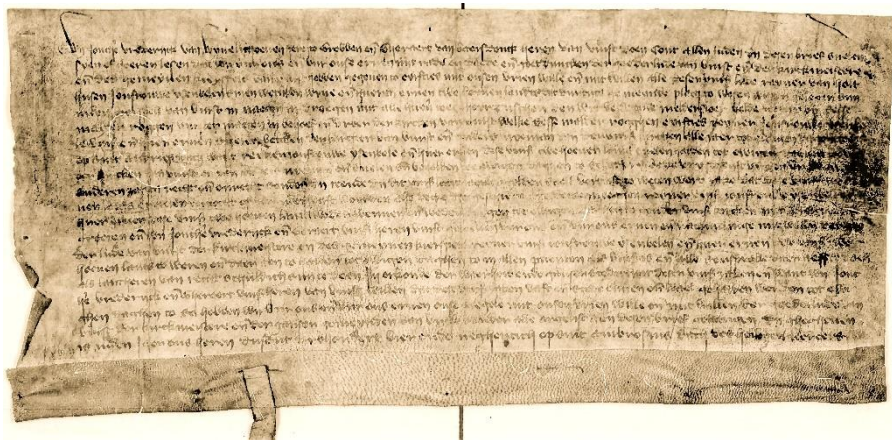
Het oudste document, uit 1394, waarin Melderslo genoemd wordt, wordt in deze bijdrage getranscribeerd en samengevat.

De oudste schriftelijke vermelding van het dorp Melderslo staat op een oorkonde uit het jaar 1394 (Stadsarchief Keulen HUK 1/5209). Door Marinus Flokstra en Kurt Niederau is dit getranscribeerd in het artikel 'Die von Holthausen auf Krickenbeck 1430-1623' in 'Heimatbuch 1994 des Kreises Viersen'. In het boek 'Melderlo 100 Jaar. Huizen en Bewoners 1916-2016' (2016) staat, op pagina 612 en 613, een afdruk hiervan. Met een deel van de transcriptie door Flokstra en Niederau. Tenminste dat dacht ik. Maar hoe ik ook puzzelde, ik kreeg op geen enkele wijze deze “transcriptie” een op een gelegd op de woorden en regels die ik zag op de voorkant van het document.

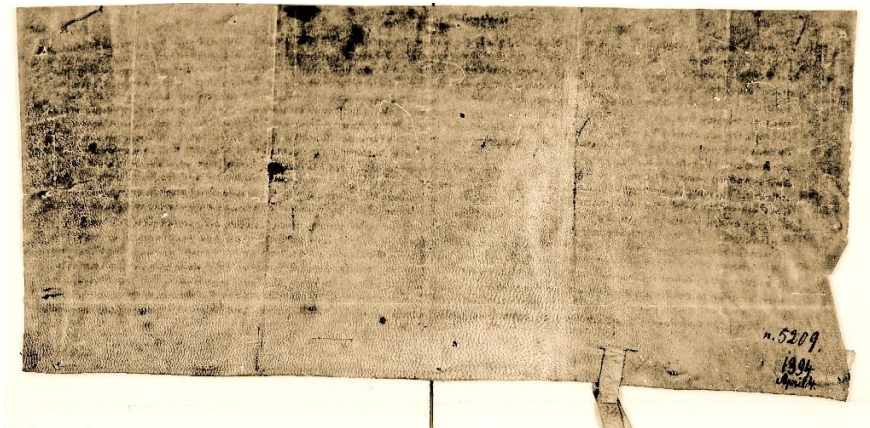

Afbeelding 1. Pagina uit boek 'Melderslo 100 jaar' met oudste document waarin Melderslo vermeld staat.

Dit heb ik destijds bij het maken van het boek onopgelost gelaten. Vorig jaar heb ik dit losse eindje opgepakt en ben ik op zoek gegaan naar iemand die het wel kon transcriberen. Die heb ik gevonden via het Regionaal Historisch Centrum Limburg (RHCL) in Maastricht: Jan Hanssen, gediplomeerd archiefonderzoeker. Hieronder de transcriptie en regest gemaakt door Hanssen. Een regest is de korte inhoud van het document. Ik laat de documenten voor zich spreken.

Afbeelding 2. Voorkant van document.

Afbeelding 3. Achterkant van document.

Letterlijke transcriptie

[Voorkant]

[1] Wij joncheer Vrederijck van Wijvelichoven, here to Grebben, ende Gheraert van Baersdonck, heren van Vurst, doen cont allen luden dy desen brief suelen [2] syen of hoeren lesen dat wij vur ons ende vur onse erven mit rade en daede ende goetduncken der goeder lude van Vurst ende van kirkmeistere [3] ende der gemeynen kirspeles van Vurst hebben gegeven to eyrfties mit onsen vrien wille ende mit willen alle desen vurschreven lude Reyner van Holt- [4] husen, jonfrouwe Ysenbelen sinen wetliken wijve ende huers erven twe hoyven landts dat vurtijts gemeynde plach to wesen wy dy gelegen sijn [5] in den kirsPELL van Vurst in naten in droegen mit alle huere toebehoer tuschen den Wytvelde ende Meldersloervelde iaerlix om sesse [6] malder roggen Vurster maeten in behoef ende urber der kircken van Vurst, welke sesse malder rogghen eyrfties Reyner, jonfrouwe Ysenbe- [7] le vurschreven ende huere erven suelen betalen den kircken van Vurst ende anders nyeman dan der vurschreven kircken alle iaer tot ewigen daghen toe [8] op Sint Andriesdach, want Reyner, jonfrouwe Ysenbele ende huer erven dese vurs. twee hoeven lants suelen halden tot ewigen daghen toe van [9] der kircken van Vurst ende van anders nyeman ende suelen ende behalden tot ewigen daghen to schatvrij, bedevrij, dienstvrij ende vrij van allen [10] anderen zaken, recht ende onrecht, sonder dy teende dy dit vurschreven lant iaer up gelden saell. Vort ist to weten, wort zake dat dese vurschreven twee hoe- [11] ven lants ervielen, verkocht of veranderwerff woyrden also decke dat geschiede, also decke moegen Reyner vurs. ioufrouwe Ysenbelen [12] huer erven dese vurschreven twee hoeven lants weder wennen ende weder krijgen tot ewigen daghen to aen der vurschreven kircken viertyent [13] groeten ende wij joncheer Vrederijck ende Geraert vurschreven, heren Vurst, gelooven vur ons ende vur ons erven ende nacomelinge mit willen der goe- [14] der lude van Vurst, der kirkmeistere ende des gemeynen kierspels Reyner vurs. ioufrouwe Ysenbelen ende huer erven dese vurschreven twee [15] hoeven lants to weren ende daer aen to halden tot ewigen daghen to in allen puenten als vurschreven is ende alle aensprake daer aeff te doen [16] als lantheren van recht schuldich siin te doen. In orkonde der waerheit ende gansen stedicheit desen vurschreven zaken ende want wij jonc- [17] heer Vrederijck ende Gheraert vurschreven, heren van Vurst, willen dat dese vurschreven zaken vast ende stede bliven ende

wael gehalden worden tot ewi- [18] ghen daghen to, so hebben wij vur ons ende vur ons erven onse ziegele mit onsen vrien wille ende mit willen der goederlude van [19] Vurst, der kirckmeistere ende der gansen gemeynde van Vurst sonder alle argelist aen desen brief gehangen dy ghegheven [20] is in den jaer ons heren dusent dryhondert vier ende neghentich op Sint Ambrosiusdach des heiligen leereers [1394 april 4]

[Achterkant]

n.5209. 1394 april 4

Regest

1394 april 4 *'in den jaer ons heren dusent dryhondert vier ende neghentich op Sint Ambrosiusdach des heiligen leereers'*

Jonker Vrederijck van Wijvelichoven, heer tot Grebben, en Gheraert van Baersdonck, heer van Vurst, verklaren ten behoeve van iedereen die deze brief zullen zien of horen lezen, dat ze in overleg en met toestemming van de mensen van Vurst en de kerkmeesters en het kerspel van Vurst, in erfpacht geven vrijwillig en mede namens voorn. mensen aan Reyner van Holthusen en zijn echtgenote juffrouw Ysenbelen en hun erfgenamen twee hoeven land c.a., dat voorheen gemeente was, gelegen in het kerspel Vurst tuschen den Wytvelde en het Meldersloërveld voor zes malder rogge Vurster maat te betalen aan de kerk van Vurst, welke zes malder rogge erfpacht Reyner en juffrouw Ysenbele jaarlijks te betalen op Sint Andriesdag [= 30 november]. De twee hoeven land blijven voor eeuwig vrij van schat, beden en diensten, maar niet vrij van de tienden.

Vrederijck en Gheraert, heren van Vurst, hebben hun zegels aan de akte gehangen, mede op verzoek van de mensen, de kerkmeesters en de gemeente van Vurst. ◀

OUD PASTOOR JEUKEN, DE HERDER VAN DE JONGE PAROCHIE VAN AMERICA (1891).

Hay Mulders (St. werkgroep Oud - America)

Via een ver familielid uit Voorburg van oud pastoor J. Jeuken kreeg de parochie St. Jozef van America in 2020 een bijzonder object aangeboden: een zilveren herderschopje

Het herderschopje, een symbool van het priesterschap werd destijds aan de nieuwe pastoor overhandigd om zodoende op spreekwoordelijke wijze de parochiële kudde bij elkaar te houden. Meestal ging dit gepaard met de overhandiging van de sleutel van de kerk. Bij schapsherders waren deze schepjes in gebruik om kluitjes grond richting afgedwaalde schapen te gooien om ze zodoende weer bij de kudde te voegen.

In het Bisdom Roermond was het heel gewoon dat een pastoor bij zijn installatie naast een sleutel ook een herderschopje overhandigd kreeg door de deken of bisschop.

In de Liturgie voor de installatie van een pastoor uit 2016 komen we onderstaande informatie tegen:

De deken overhandigt de nieuwe pastoor de sleutel van de kerk en ook eventueel het herdersschopje. De sleutel als sleutel van het huis van God en het herdersschopje als teken van de herderlijke taak die de pastoor in de persoon van Christus als de goede Herder in deze parochiegemeenschap zal gaan vervullen.

Schapsherders waren er vroeger genoeg in de Peel. Op de foto een van de laatste herders: Derken Dorus (zie foto).

Vóór 1800 was, waar America nu ligt, één groot veen- en heidelandschap, onderdeel van het Peelgebied. Nadat in 1866 de spoorlijn Venlo-Eindhoven was aangelegd, werd op het kruispunt van enkele karrensporen Wachtpost 16 gebouwd. In deze tijd telde America zo'n veertig boerenfamilies die naar de Peel waren gekomen om te verdienen aan het steken van turf.

In 1888 werd de eerste school gesticht die aanvankelijk ook dienst deed als kerk.

Schaapherder Derken Dorus

Nadat op 26 april 1891 het eerste parochiehoofd, pastoor Jeuken was aangesteld (zie foto), werd al snel duidelijk dat het schoolgebouw ontoereikend was als kerk. Op de eerste kerkbestuursvergadering van 17 mei 1891 werd besloten tot de bouw van een nieuwe kerk met pastorie. Een maand later tijdens de tweede vergadering van 7 juni lag er al een plan met bestek op tafel.

Johannes Jeuken is van grote betekenis geweest voor de parochie van America. Hij werd geboren in 1851 in Nunhem en werd op 17 maart 1877 tot priester gewijd. Hij was achtereenvolgens kapelaan in Meijel (1877), rector in Castenray (1887), pastoor in America (1891) en pastoor in Helden (1897). Hij overleed in Helden op 14 september 1908.

Op 26 april 1891 werd pastoor Johannes Jeuken als 1^e pastoor en bouwpastoor van de St. Jozefparochie in America geïnstalleerd door o.a. deken J. Geene van Horst en bood hij de nieuwe pastoor een zilveren herderschopje aan (zie foto).

Bijzonder was dat de plechtige installatie plaatsvond in een tot noodkerk ingericht schoollokaal omdat er nog geen kerk en

pastorie aanwezig waren in de jonge parochie. Dekan Geene werd bijgestaan door de heren G. Wijnhoven, pastoor van Sevenum en L Vallen, kapelaan in Horst. Ook het burgerlijk bestuur was flink vertegenwoordigd. Het was een heel karwei om in deze arme parochie van hardwerkende parochianen een kerk op te richten. Jeuken was ook verantwoordelijk voor de kerk in Griendtsveen.

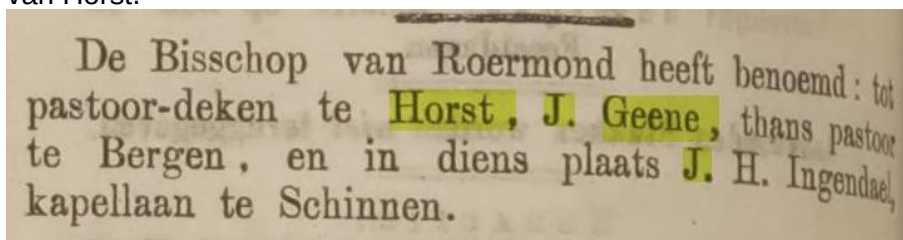

Ook bijzonder was dat deze deken Jacobus Geene zijn eigen herdersschopje aanbood aan de nieuwe pastoor van America.

Deken Jacobus Geene was in 1867 pastoor geworden van de parochie in Bergen. Het is waarschijnlijk dat hij bij deze gelegenheid dit schopje heeft ontvangen van de parochie Bergen.

Van ca. 1874 tot 1894 is Jacobus Geene deken geweest in Horst. Van hem is niet zo heel veel bekend. Hij wordt bestempeld als een ijverig priester, die in die 19 jaar dat hij actief was in Horst zich bijzonder heeft ingezet voor de opbouw en de versiering van de kerk.

Jacobus Geene was per 1-12-1874 benoemd tot pastoor – deken van Horst.

De Bisschop van Roermond heeft benoemd: tot pastoor-deken te Horst, J. Geene, thans pastoor te Bergen, en in diens plaats J. H. Ingendael, kapellaan te Schinnen.

Uit Dagblad van Zuid Holland en 's Gravenhage dd 1-12-1874

Hij bleef tot eind 1893 en werd opgevolgd door de pastoor van Arcen: Pastoor Janssens

Kerknieuws.

ARCEN, 22 Dec. Heden ontvangen wij de tijding dat onze zeereerwaarde Heer Pastoor L. J. H. Janssens door zijne Doorl. Hoogwaard. den Bisschop benoemd is tot deken van Horst, ter vervanging van den zeereerw Heer. J. Geene, die ontslag aangevraagd heeft.

Uit: Limburger Koerier 23-12-1893

Het centrale opschrift op het herderschopje is in het Nederlands en dateert uit 1867:

[Aan den Wel. Eerw. Heer Jacobus Geene 12 april 1867.](#)

Dit is de datum dat J. Geene benoemd werd tot pastoor in Bergen.

Het randschrift: [Dono dedit J. Geene Decanus Horstenus prima Pastor Americae J. Jeuken](#) (deken J. Geene heeft dit ten geschenke gegeven aan de 1^e pastoor van America : J. Jeuken)

Het schopje is gemaakt van dun zilver en heeft een zwart houten steeltje. De lengte is ca. 20 cm.. Het kleinood verkeert in prima staat

Het herderschopje heeft een plekje gekregen in Oudheidkamer de Moeëk van de Stichting Werkgroep Oud America.

Er hangen al 3 herderschopjes in de Oudheidkamer: 1 van een echte schaapherder, 1 van oud- pastoor Keijzers en 1 van oud - Pastoor Jansen. ◀

Voor meer info over de parochie St. Jozef America:

(<http://oudamerica.nl/historie/historische-publicaties/kroniek-laeefhoes-klooster-pastorie-america/>)

<https://oudamerica.nl/historie/historische-publicaties/125-jaar-parochie-america/>

Jaarverslag 2020 kring Ter Horst

Bestuur en leden

Samenstelling per 31 december 2020:

De heer drs. M.P.G.M. van den Munckhof, voorzitter; de heer P.J.T. Vissers, secretaris; de heer P. Jakobs, penningmeester en de leden: de heer ing. P.J.M. Jakobs, de heer J.P.J.L. Hesens, mevrouw W.J.G. Seuren-Keijzers en de heer A.H. Snellen.

Op 31 december 2020 bedroeg het aantal leden 141, inclusief gezinsleden en instellingen.

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar 3 maal. In verband met de coronamaatregelen werd veel via de mail overlegd. Tijdens deze vergaderingen werden de lopende zaken besproken, zoals de samenstelling van het jaarprogramma, de lezingen en de voorbereidingen van de wintercursus en de excursies. Op de agenda stonden ook nog de uitgave van het informatieblad INFO LGOG en de samenwerking met de redactie. Besloten is tot het oprichten van een – tijdelijke – werkgroep om te komen tot een advies over de nieuwe richting van het informatieblad. Ook zijn de contacten met diverse geledingen binnen onze gemeente en met de gemeente zelf aan bod gekomen. Het overleg met de heemkundeverenigingen uit de gemeente Horst aan de Maas kwam regelmatig aan de orde. Ten slotte is over de bestuurssamenstelling gesproken en zijn daarin ook stappen gezet.

Bestuurssamenstelling en jubilarissen

Tijdens de jaarvergadering van 11 maart vond er geen wijziging in de bestuurssamenstelling plaats. De penningmeester, de heer P. Jakobs en mevrouw W. Seuren waren beiden aftredend en werden beiden herbenoemd.

Dit jaar waren 5 leden 25 lid van LGOG kring Ter Horst en 2 leden 40 jaar. Het betreft de leden mevrouw M. Hesens-Keijzers, mevrouw H. Schatorjé-Buijsen, de heer G. Verstraeten, de heer drs. X. van Dijk, de heer ir. drs. G. van Strien (allen 25 jaar) en de heren H. Hendrix en L. Hesens 40 jaar. De heer en mevrouw Hesens, mevrouw Schatorjé en de heer Hendriks hebben de speld en de bijbehorende attentie in de loop van het jaar ontvangen; de andere leden hebben tijdens de jaarvergadering de versierselen ontvangen.

Lezingen in 2020

29 januari	De heren Hugo Levels en Eric Munnicks hielden een lezing over “Daar komen de bevrijders”, naar aanleiding van de uitgave van hun boek, deel 2 (77 belangstellenden)
11 maart	Jaarvergadering. Na de pauze verzorgde de heer Jan Duyf een evaluatie van “800 jaar Horst” (49 belangstellenden)
8 april	“Straffen in de loop der tijden”, vervallen vanwege lockdown
16 september	Lezing over “De ontwikkeling van het gebied Ooijen-Wanssum” door de heer Piet Hoebers (50 belangstellenden)
8 november	“Betalen door de eeuwen heen”, vervallen vanwege lockdown
16 december	“De herders en de koningen”, vervallen vanwege lockdown
Gemiddeld:	2020: 58 bezoekers 2019: 52 bezoekers 2018: 52 bezoekers

Excursies en activiteiten in 2020

8 januari:	Bezoek aan de parochiekerk van Castenray van de Heilige Matthias. De heer Jan Strijbosch gaf een boeiende rondleiding. Er waren 45 deelnemers.
4 april:	De eendaagse excursie naar Brussel kwam te vervallen vanwege lockdown.
19 september:	Naar aanleiding van de lezing op 16 september werd in de ochtend een excursie georganiseerd naar het gebied “Ooyen-Wansum”, Onder leiding van de heren Hoebers, Jenniskens en Oomen werd ter plekke de ontwikkeling van het gebied bekeken. Er waren 33 deelnemers (vooraf vastgesteld maximum)

Zomeravondwandeling in 2020

8 juli: Zomeravondwandeling over het oude kerkhof en bezichtiging oude grafkelder in de Sint-Lambertuskerk. Onder leiding van de heren Nellen en Steenmetz werd in druilerige omstandigheden deze rondwandeling gemaakt. De heer Nellen vertelde over het historische gedeelte van het kerkhof, de heer Steenmetz vertelde het verhaal over het oorlogsmonument en de oorlogsgraven. Er waren ruim 40 wandelaars.

Cursus

Zoals ieder jaar organiseert het LGOG kring Ter Horst in het winterseizoen een cursus.

Dit jaar werd op de dinsdagen 21 januari, 4 en 11 februari gesproken over Glaskunst in Limburg. De heer Van der Garde verzorgde een inleiding over de Roermondse glasvondst en mevrouw Paris-Vankan sprak over de wederopbouw van de glaskunst in de negentiende eeuw onder invloed van het atelier Nicolas tot aan de Tweede Wereldoorlog

INFO LGOG kring Ter Horst

In 2020 werden onder redactie van de heer J.H. Jenniskens de nummers 62 (maart) en 63 (september) gepubliceerd. In de INFO zijn onder meer opgenomen de verslagen van de jaarvergadering, cursus, lezingen en andere activiteiten. Verder verzorgden naast de hoofdredacteur de heren Huub Hendrix, Jörgen Dinnissen, Jeu Derikx, Wiel Steeghs en Huub Kluijtmans een of meerdere artikelen. Verder waren er losse artikelen en interviews die inhaakten op de actualiteit. Het blad verschijnt in een oplage van 200 exemplaren en wordt mede mogelijk gemaakt dankzij bijdragen van regionale sponsoren.

Overleg Gemeente

Met de nieuwe burgemeester, de heer drs. Ryan Palmen, is in juli een formeel gesprek geweest op het gemeentehuis. Het inrichten van

een goed functionerend en toegankelijk archief is besproken, evenals het functioneren van de vereniging en de jaarvergadering van 2021. In oktober is er een bijeenkomst geweest met een nieuw op te richten toeristisch platform. LGOG is hiervoor ook uitgenodigd en was vertegenwoordigd door de heer Sjef Keijzers. Afhankelijk van de richting die het platform zal inslaan, zal de kring hierin participeren.

Historisch Educatief Platform (HEP)

De website van het Historisch Educatief Platform wordt nog steeds veelvuldig geraadpleegd. Deze site bevat veel lesprogramma's voor het onderwijs. De onderwerpen die gekozen worden, moeten betrekking hebben op de historie van de omgeving in de ruimste zin van het woord. Nog steeds wordt bekeken of er mogelijkheden zijn om de website te moderniseren en aan te vullen. De archieven van de afgelopen edities van "De Horster Kwis" zijn in de website opgenomen.

Overleg Heemkundeverenigingen

Jaarlijks wordt een bijeenkomst georganiseerd van het Regionaal Overleg met de Heemkundeverenigingen. Vanwege de coronamaatregelen kon dit overleg in november niet plaatsvinden. De vergadering staat onder leiding van de heer Jacques Kelleners.

5 januari 2021,

Jan Vissers, secretaris

Verslag van de 46^e jaarvergadering van het LGOG kring Ter Horst

Woensdag 11 maart 2020

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent om 20.00 uur de vergadering en heet de 49 aanwezigen van harte welkom. Traditiegetrouw bieden wij alle aanwezige leden tijdens de jaarvergadering, dus tot aan de pauze, een kopje koffie of thee aan.

Afmeldingen: bericht van verhindering van mevrouw Arts, mevr. Lenssen, mevrouw Clevers, familie Hesen (Molenstraat), mevrouw Seuren, mevrouw Jakobs, mevrouw Van der Donk, de heer Mulders, de heer Thielen en de heer en mevrouw Snellen.

Wij herdenken onze overleden leden van afgelopen jaar: mevrouw Vervoort-de Cock, mevrouw Vissers-Geurts en de heer Holthuis.

De excursie op 4 april naar Brussel zit vol. De buscapaciteit is al uitgebreid. Er is een wachtlijst. Het is, vanwege de perikelen rondom het Coronavirus, onzeker of de excursie door kan gaan. Wij wachten de ontwikkelingen nog eventjes af.

2. Verslag 45e jaarvergadering (13 maart 2019, zie Info LGOG nr. 62)

Het verslag van de 45^e jaarvergadering wordt aan de orde gesteld. Er zijn geen vragen of opmerkingen uit de zaal dus dit verslag wordt onder dankzegging aan de secretaris goedgekeurd.

3. Verslag plus terugblik over 2019 van de secretaris (zie Info LGOG nr. 62)

Ook het jaarverslag over 2019 wordt zonder op- of aanmerkingen goedgekeurd. Daarna volgt een powerpointpresentatie van al onze activiteiten gedurende het afgelopen jaar. Zowel de secretaris als de webmaster Pieter Jakobs worden onder applaus bedankt voor de samenstelling.

4. Verslag over 2019 van de penningmeester en de kascontrolecommissie

Hierna geeft de penningmeester een kort overzicht van de financiële toestand van onze kring. Ziet er goed uit, we hebben zelfs een klein overschot. Namens de kascontrolecommissie neemt de heer Keijsers het woord. Hij kan mededelen dat zij de boeken van de penningmeester hebben gecontroleerd en in orde bevonden. Daarom stelt de commissie voor om de penningmeester te dechargeren voor zijn verrichte werkzaamheden. De vergadering beaamt dit met een applaus. De voorzitter bedankt de kascontrolecommissie bestaande uit de heren Thielen en Keijsers.

5. Benoeming nieuw lid kascontrolecommissie

De heer Thielen is aftredend en in zijn plaats meldt zich mevr. Thielen-Tonnaer. Samen met de heer Keijsers vormt zij de kascontrolecommissie voor het komende jaar.

6. Bespreking bestuursbeleid

- Horst aan de Maas heeft een heel jaar feestelijkheden erop zitten: in 2019 was het 800 jaar geleden dat de Heer van Borne aan de Abdij van Averbode het recht van patronaat en personaat van de kerken van Blerick en Berkel heeft gegeven. Dat is groots gevierd door een speciaal opgerichte stichting die talloze activiteiten had georganiseerd, ondersteund en gestimuleerd. Een duizelingwekkend aantal evenementen, grote en kleine, waaraan veel vrijwilligers hebben deelgenomen en die voor een binding in de hele Horster gemeenschap hebben gezorgd. LGOG heeft met een tiental activiteiten afgelopen jaar daar ook in geparticipeerd; een van onze bestuursleden zat in het algemeen bestuur van de stichting en heeft ervoor gezorgd dat bij elke bestuursvergadering van de kring de stand van zaken besproken werd.

- En nu is opeens alles voorbij, zo lijkt het. Gelukkig is dat niet helemaal het geval, alhoewel ook de kring weer overgaat tot de orde van de dag. De lezingencyclus blijft natuurlijk geïnspireerd op onze omgeving maar nu zonder het label van 800 jaar Horst aan de Maas. Want het bestuur streeft ook in 2020 naar activiteiten die betrekking hebben op ons werkgebied. De activiteiten die we in 2019 hebben

georganiseerd werden goed bezocht door zowel leden als niet-leden. Wij hopen dat het ledenaantal daardoor straks ook kan stabiliseren of misschien zelfs kan toenemen.

- Elk jaar noemen we het punt van het ledental, want het blijft dan ook belangrijk om het ledenaantal op peil te houden: een vereniging als de onze heeft natuurlijk alleen bestaansrecht bij leden die de vereniging dragen. Daarbij moeten niet alleen de activiteiten goed bezocht worden, maar ook de bedenkers en uitvoerders ondersteund worden. Ik reken erop dat in 2020 dat ook weer het geval zal zijn.

- De contacten met de gemeente zijn goed; informeel zijn er gesprekken geweest met de nieuwe burgemeester; wij wachten op een uitnodiging om het gesprek voort te zetten en om nuttige zaken te kunnen realiseren zoals bijvoorbeeld een lang gekoesterde wens voor een professioneel archief of – minimaal – een professionele ondersteuning van wat nu archief heet, met ruime openingstijden. Provinciaal is LGOG ook actief, maar de contacten met de provincie Limburg verlopen vooral via het Hoofdbestuur. De najaarsvergadering van LGOG, overigens, zal op zaterdag 26 september in onze streek worden gehouden waarbij wij als gastheer zullen optreden.

- Door alle activiteiten rondom 800 jaar Horst aan de Maas hebben we in 2019 geen wintercursus gehouden. Dit jaar stond de cursus Glaskunst op het programma. Maar liefst 26 belangstellenden – leden maar ook niet-leden – hebben zich aangemeld voor deze cursus. Begin januari zijn we grensoverschrijdend geweest (een beetje maar, maar toch de gemeentegrens over) door de kerk van Castenray te bekijken in het kader van onze winterse kerkbezoeken. Ook hier waren veel belangstellenden, waaronder niet-leden.

- Helaas kon in september een geplande excursie naar Münster en omgeving niet doorgaan: het aantal deelnemers was na de inschrijvingstermijn niet voldoende om (hotel-) opties om te zetten in reserveringen. We vreesden niet uit de kosten te zullen komen. Voor dit jaar staat een eendaagse dagtrip op het programma. Na het succes van april naar

Averbode (waar we de oorkonde zelfs in handen mochten nemen!), staat nu de hoofdstad van onze zuiderburen op het programma en die excursie is al bij voorbaat succesvol.

-Aan het begin van 2020 bestond onze kring 46 jaar. Het mooie getal van 50 komt in zicht. Voor het élan in onze kring zou het, naar de mening van uw voorzitter, goed zijn om hier langzaam voorbereidingen voor te treffen zodat dit groots gevierd kan worden. Tegen die tijd natuurlijk onder aanvoering van een nieuwe voorzitter, want die moet langzaam maar zeker in beeld komen. En tegen die tijd zal een deel van het huidige bestuur ongetwijfeld ook vernieuwd zijn. Ook voor de redactie van Info LGOG wordt versterking gezocht: op dit moment doet slechts één persoon dit werk. Het bestuur vindt dit een onwenselijke situatie omdat het werk te veel kan worden en omdat het kwetsbaar is. Het bestuur is zoekende naar een goede oplossing.

- Het Historisch Educatief Platform, het HEP, heeft aandacht gehad en zal in 2020 opnieuw op de agenda staan: inhoudelijk is het uitgebreid met het "archief" van de Hôrster Kwis maar we willen natuurlijk ook de "kwissen" uit de andere kernen op deze site zetten. En wellicht het nog verder uitbreiden, misschien zelfs met nieuwe onderwerpen.

7. Eerbetoon jubilarissen

Er zijn dit jaar vijf jubilarissen te eren die allemaal 25 jaar lid zijn van het LGOG. De voorzitter stelt dat het voor iedere vereniging van belang is dat leden trouw blijven aan hun kring en ook blijf geven van hun belangstelling, in welke vorm dan ook. Daarom wil hij met groot plezier de onderscheidingen opspelden. Mevrouw Hesen (Molenstraat) en mevrouw Schatorjé zijn beiden verhinderd. Het bestuur zal hen de speld op een later tijdstip doen toekomen. Wel aanwezig zijn de heren Van Strien, Van Dijk en Verstraelen. Zij ontvangen naast de speld een kleine attentie van de voorzitter.

8. Bestuursverkiezing

Aftredend zijn mevrouw Mien Seuren en de heer Peter Jakobs. Beiden stellen zich beschikbaar voor een volgende

periode; er waren geen tegenkandidaten waarmee beiden herkozen zijn.

9. Rondvraag

Sjef Keijzers doet oproep voor gidsen bij het Horster kasteel. Informatie bij Sjef of bij Yvonne Hermans-Cuppen.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter om 20.40 uur de vergadering.

Na de pauze verzorgt de artistieke regisseur van “800 jaar Horst aan de Maas”, de heer Jan Duijf, een boeiend betoog over de activiteiten van afgelopen jaar. Een succesvol jaar met 100 activiteiten, groot en klein, verspreid over de zestien kernen van de gemeente Horst aan de Maas. Verrassend waren de activiteiten van de zogenaamde “aanhakers” die gerelateerde onderwerpen aan de orde stelden. Te noemen zijn het LGOG, en de activiteiten van de PLUS- en Jumbo-supermarkten met hun mooie boekwerken. Daarna ging de heer Duijf in op nog allerlei plannen die wel ingediend waren, maar om allerlei redenen niet uitgevoerd. Nog mooie dingen voor de komende jaren. Afgesloten werd met de vertoning van een aantal filmpjes over o.a. “Horst in het donker”. Al deze filmpjes zijn nog te zien op de website van “800 jaar Horst aan de Maas”: www.horstaandemaas800.nl

*15 maart 2020,
Jan Vissers, secretaris*

Aangenaam: Meander Grondverwerving en Advies

Meander is een onafhankelijk, middelgroot adviesbureau op het gebied van onroerende zaken. Vanuit ons hoofdkantoor en regiokantoor bedienen wij rijksinstanties, provincies, lokale overheden, nutsbedrijven en andere opdrachtgevers.

Kijk voor meer informatie op www.meanderbv.nl
of neem contact op met ons hoofdkantoor op tel. (0485) 33 65 43

Programma LGOG kring Ter Horst 2021

Activiteiten

Vanwege de corona-pandemie gaan onze activiteiten tot nader order niet door.

LEZINGEN, CURSUSSEN en EXCURSIES

De verslagen van de lezingen en excursies worden na de lezing of excursie op de website van het LGOG kring Ter Horst geplaatst. www.lgogterhorst.nl. Mocht u niet in de gelegenheid zijn de website te raadplegen, dan kunt u contact opnemen met de secretaris.

De vakman voor het betere
glas- en schilderwerk

HERMKENS
GLAS- & SCHILDERWERKEN

Kijk voor meer informatie op www.hermkensschilderwerken.nl
of bel 0648782474

ES
BETTERE SCHILDEREN

BESTUUR LGOG KRING TER HORST

Voorzitter:

drs. Marcel van den Munckhof

Harrie Driessenstraat 3, 5961 TT Horst. Tel: (077)3981833

vdmunckhof.m@gmail.com

Secretaris en vice-voorzitter:

Jan Vissers

Hertog Willemlaan 16, 5961 TK Horst. Tel: (077)3984140

secretariaat@lgogterhorst.nl

Penningmeester:

Peter Jakobs R.T.

Mgr. Aertsstraat 54, 5866 BJ Swolgen. Tel: 0637437188

peter.jakobs.swolgen@gmail.com

Lid:

Mien Seuren-Keijzers

Bloesempad 63, 5961 KW Horst. Tel: 06 25055762

pwa.seuren@home.nl

Lid:

ing. Pieter Jakobs

Gastendonkstraat 15, 5961 JW Horst. Tel: (077)3986873

lgog@lgogterhorst.nl

Lid:

Arie Snellen

Nieuwe Baan 6, 5865 AN Tienray. Tel: (0478)692196

arie48@ziggo.nl

Lid:

Jan Heslen

Albert Schweitzerstraat 2, 5961 HC, Horst. Tel. (077) 3988036

he120133@telfortglasvezel.nl

Verspreiding convocaten/persberichten:

drs. Wim Moorman

Pastoor Notermansstraat 11, 5964 AG, Meterik. Tel: (077)3981606

wim.moorman@hetnet.nl